

CONFERENCE OF THE BIRDS

<http://www.ghandchi.com/320-Conference-plus.htm>

کنفرانس پرندگان

سام قندچی

شونریو سوزوکی Shunryu Suzuki در کتاب "نه همیشه اینطور" (Always So Not) خود، که سی سال پس از مرگش در سال 2002 منتشر شده است، توصیف بسیار جالبی از ظن Zen و رفتن به توالت دارد. وی مینویسد که یکی از استادان تاریخ ظن بودائیسیم، به نام یومون Ummon، شاید اولین کسی بوده است که ارتباطی بین پراتیک ظن و توالت طرح کرده است. کسی از یومون پرسیده که "پراتیک ما چیست؟ بودا چیست؟" و یومون در پاسخ گفته است "کاغذ توالت". سوزوکی ادامه میدهد که البته امروز کاغذ توالت گفته میشود، اما آنچه یومون آنوقت گفته این جمله است که ظن "چیزی است که شما خود را در توالت با آن پاک میکنید" و از آنزمان به بعد بسیاری از استادان ظن از اینکه منظور وی از کاغذ توالت چیست، به عنوان یک کوان koan برای تعمق اندیشمندانه meditation استفاده کرده اند.

من در اینجا به توضیح معنی کوان koan نمیپردازم. دوست مرحوم من، جک لی، که استادش سوزوکی بود، در نوشته اش درباره تعمق اندیشمندانه meditation در این باره توضیح کافی داده است، که علاقمندان میتوانند به آن نوشته مراجعه کنند. البته جک مذهبی نبود، و دلیل آنکه وی متد ظن برای تعمق اندیشمندانه را انتخاب کرده بود، این امر بود که وی فکر میکرد، فرد بایستی یک روش معین meditation را انتخاب، و بطور پیگیر، و مرتب انجام دهد، وگرنه نتیجه مطلوب حاصل نمیشود. لازم است ذکر کنم که من خودم نیز اگر میخواستم مذهبی انتخاب کنم، ظن را انتخاب میکردم، ولی من مذهبی نیستم، هر چند تعمق اندیشمندانه ظن را مفید میبایم. همچنین لازم است ذکر کنم که من با عرفان و صوفیگری ایران مخالفم، و نظرم را مفصلاً در نوشته های دیگرم توضیح داده ام، و استفاده من از استعارات شاعرانه عرفانی در این جا، به معنی تعلق من به عرفان ایران* نیست*. به موضوع بحث برگردم.

من فکر میکنم جنبش سیاسی ایران میتواند از حرف این استاد ظن بیاموزد که مکتب خود را، به "چیزی است که شما خود را در توالت با آن پاک میکنید"، تشبیه کرده است.

نظرات گوناگون سیاسی و فلسفی در جنبش ما، حتی افکار غیر مذهبی، آنقدر مکتبی تلقی میشوند، که طرفداران آنها حاضر نیستند اینگونه از مکاتیب خود حرف بزنند و حاضرند حتی برای مکتب بکشند و لی انرا به دور نریزند. حاضر نیستند به توالت رفته و خود را از افکار پوسیده که بر فکرشان سنگینی میکند، تخلیه کنند. آنها چنین حرفی را گناه کبیره تلقی میکنند، در صورتیکه فقط ابزاری برای پاک کردن خود لازم دارند، که بعداً بتوانند دنیای کنونی را با فکر باز بنگرند. مشکل ما این است که همه جریانات گوناگون سیاسی ما در تاریخ غوطه ورنند، و با هزار حيله و مکر میخواهند همان مکتب قدیم خود را رنگ کنند و بفروشند، بجای آنکه فکر را از این اشتغالات تخلیه کنند، که اجازه اندیشیدن را از آنان سلب کرده است، و آنان را دوباره به پله اول و تکرار آیات نا موفق گذشته کشیده است.

چه اشکالی ابوزیسیون ایران دارد؟ این عنوان نوشته من در سال 2002 بود، که حتی برخی در محافل بین المللی از آن نتیجه گرفتند که این پراکندگی، مقابله جنبش سیاسی ایران را با دستگاه امنیتی رژیم مشکل میکند. علت داشتن دهها گروهی که برنامه سیاسی شان فرقی ندارد، بخاطر آزادی اندیشه و دموکراسی

نیست. به این خاطر است که بصورت انسانیهای آزاد ما نتوانسته ایم با هم همکاری کنیم. اگر گروهی هم منسجم مانده، آن بوده که بصورت کالت عمل کرده، و نه بصورت اتحاد افراد آزاد. همه خطوط سیاسی ما صدها فرقه و دسته اند که اختلافشان بر سر دعوای سنی و شیعه مانند، از صدها مکتب مرده، یا مرده زنده، باز مانده از گذشته است.

ده سال پیش من مقاله ای نوشتم تحت عنوان **کنفرانس پرندگان**، که ترجمه انگلیسی عنوان **منطق الطیر** عطار بود. عطاری که بقول متولی مقبره اش مغولان سرش را از تن جدا کردند، و سر او کماکان از جنایات حمله مغول میگفت، تا جائیکه همان مغولان برایش مقبره ای ساختند. در واقع همان پراکندگی که ما را در برابر مغولان شکست داد، امروز در برابر جمهوری اسلامی 25 سال است که گریبان ما را گرفته، و حتی قاتلان فروهر ها نظیر عطار، بعد از کشتارشان صدای آنان را میشنوند، و برایشان مقبره میسازند، در واقع از ترس انتقام مردم، ولی خود پرندگان آزادیخواه ما پیکر را میدرند، چرا که نمیتوانند ذهن خود را از سیاست ها و فلسفه های پوسیده گذشته تخلیه کنند؟ بهترین اندیشه آن است که هراسی نداشته باشد که آن هم در توالی تخلیه شود، چرا که هراسی از اینکه انسان با فکر باز به دنیا بنگرد ندارد.

داستان ما داستان پرندگان عطار است که بایستی در کوه قاف به آینه مقابل خود بنگریم، و ببینیم که سیمرخ خود ما *سی* مرغ است، که در جستجوی آینه ایرانیم، ولی عدم تخلیه زباله های گذشته ذهن، به ما اجازه نمیدهد که این حقیقت ساده را ببینیم، و در دور جهان 25 سال است که به تکرار اندیشه هائی که 25 سال است شکست خورده اند مشغولیم و اینگونه بخاطر این زباله ها از هم بیگانه ایم.

سام قندچی، ناشر و سردبیر
ایرانسکوپ

<http://www.iranscope.com>

13 اسفند 1382

March 3, 2004

متن بزبان انگلیسی

<http://www.ghandchi.com/320-ConferenceEng.htm>

مقالات مرتبط:

سکولاریسم، پلورالیسم، و چند رساله دیگر

<http://www.ghandchi.com/600-SecularismPluralism.htm>

مقالات تئوریک

<http://www.ghandchi.com>

فهرست مقالات

<http://www.ghandchi.com/SelectedArticles.html>